Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (druhého senátu)

19. září 2024*

[znění opravené usnesením ze dne 30. ledna 2025]

„Řízení o předběžné otázce – Hospodářská soutěž – Článek 101 SFEU – Dohody mezi podniky – Smlouvy mezi on-line rezervační platformou a hoteliéry – Doložky o cenové paritě – Vedlejší omezení – Bloková výjimka – Vertikální dohody – Nařízení (EU) č. 330/2010 – Článek 3 odst. 1 – Vymezení relevantního trhu“

Ve věci C-264/23,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná na základě článku 267 SFEU rozhodnutím Rechtbank Amsterdam (Soud prvního stupně v Amsterdamu, Nizozemsko) ze dne 22. února 2023, došlým Soudnímu dvoru dne 24. dubna 2023, v řízení

Booking.com BV,

Booking.com (Deutschland) GmbH

proti

25hours Hotel Company Berlin GmbH,

Aletto Kudamm GmbH,

Air-Hotel Wartburg Tagungs- & Sporthotel GmbH,

Andel’s Berlin Hotelbetriebs GmbH,

Angleterre Hotel GmbH & Co. KG,

Atrium Hotelgesellschaft mbH,

Azimut Hotelbetrieb Köln GmbH & Co. KG,

Barcelo Cologne GmbH,

Business Hotels GmbH,

Cocoon München GmbH,

* Jednací jazyk: nizozemština.

DJC Operations GmbH,

Dorint GmbH,

Eleazar Novum GmbH,

Empire Riverside Hotel GmbH & Co. KG,

Explorer Hotel Fischen GmbH & Co. KG,

Explorer Hotel Nesselwang GmbH & Co. KG,

Explorer Hotel Schönau GmbH & Co. KG,

Fleming's Hotel Management und Servicegesellschaft mbH & Co. KG,

G. Stürzer GmbH Hotelbetriebe,

Hotel Bellevue Dresden Betriebs GmbH,

Hotel Europäischer Hof W. A. L. Berk GmbH & Co. KG,

Hotel Hafen Hamburg. Wilhelm Bartels GmbH & Co. KG,

Hotel John F GmbH,

Hotel Obermühle GmbH,

Hotel Onyx GmbH,

Hotel Rubin GmbH,

Hotel Victoria Betriebs- und Verwaltungs GmbH,

Hotel Wallis GmbH,

i31 Hotel GmbH,

IntercityHotel GmbH,

ISA Group GmbH,

Kur-Cafe Hotel Allgäu GmbH,

Lindner Hotels AG,

M Privathotels GmbH & Co. KG,

Maritim Hotelgesellschaft mbH,

MEININGER Shared Services GmbH,

Oranien Hotelbetriebs GmbH,

Platzl Hotel Inselkammer KG,

prize Deutschland GmbH,

Relexa Hotel GmbH,

SANA BERLIN HOTEL GmbH,

SavFra Hotelbesitz GmbH,

Scandic Hotels Deutschland GmbH,

Schlossgarten Hotelgesellschaft mbH,

Seaside Hotels GmbH & Co. KG,

SHK Hotel Betriebsgesellschaft mbH,

Steigenberger Hotels GmbH,

Sunflower Management GmbH & Co. KG,

The Mandala Hotel GmbH,

The Mandala Suites GmbH,

THR Hotel am Alexanderplatz Berlin Betriebs- und Management GmbH,

THR III Berlin Prager-Platz Hotelbetriebs- und Beteiligungsgesellschaft mbH,

THR München Konferenz und Event Hotelbetriebs- und Management GmbH,

THR Rhein/Main Hotelbetriebs- und Beteiligungs-GmbH,

THR XI Berlin Hotelbetriebs- und Beteiligungsgesellschaft mbH,

THR XXX Hotelbetriebs- und Beteiligungs-GmbH,

Upstalsboom Hotel + Freizeit GmbH & Co. KG,

VI VADI HOTEL Betriebsgesellschaft mbH & Co. KG,

Weissbach Hotelbetriebsgesellschaft mbH,

Wickenhäuser & Egger AG,

Wikingerhof GmbH & Co. KG,

Hans-Hermann Geiling (Hotel Präsident),

Karl Herfurtner, Hotel Stadt München e.K.,

SOUDNÍ DVŮR (druhý senát),

ve složení: A. Prechal, předsedkyně senátu, F. Biltgen, N. Wahl (zpravodaj), J. Passer a M. L. Arastey Sahún, soudci,

generální advokát: A. M. Collins,

za soudní kancelář: A. Lamote, radová,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 29. února 2024,

s ohledem na vyjádření, která předložili:

– za Booking.com BV a Booking.com (Deutschland) GmbH: J. K. de Pree, H. Gornall, P. W. Post a K. J. Saarloos, advocaten,

– za 25hours Hotel Company Berlin GmbH a další: R. Buchmann a V. Soyez, Rechtsanwälte, H. C. E. P. J. Janssen a A. P. van Oosten, advocaten,

– za německou vládu: J. Möller a P.-L. Krüger, jako zmocněnci,

– za řeckou vládu: K. Boskovits a C. Kokkosi, jako zmocněnci,

– za španělskou vládu: L. Aguilera Ruiz, jako zmocněnec,

– za rakouskou vládu: J. Schmoll a E. Samoilova, jako zmocněnkyně,

– za Evropskou komisi: S. Baches Opi, G. Meessen a C. Zois, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 6. června 2024,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článku 101 SFEU a nařízení Komise (EU) č. 330/2010 ze dne 20. dubna 2010 o použití čl. 101 odst. 3 [SFEU] na kategorie vertikálních dohod a jednání ve vzájemné shodě (Úř. věst. 2010, L 102, s. 1).

2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi společnostmi Booking.com BV a Booking.com (Deutschland) GmbH (dále jen společně „Booking.com“) na straně jedné a společností 25hours Hotel Company Berlin GmbH a 62 dalšími hotelovými zařízeními nacházejícími se v Německu na straně druhé ve věci platnosti doložek o cenové paritě, které byly použity společností Booking.com ve smlouvách s těmito zařízeními, z hlediska článku 101 SFEU.

Právní rámec

Nařízení (ES) č. 1/2003

3 Článek 11 nařízení Rady (ES) č. 1/2003 ze dne 16. prosince 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v článcích [101 a 102 SFEU] (Úř. věst. 2003, L 1, s. 1; Zvl. vyd. 08/02, s. 205), nadepsaný „Spolupráce mezi [Evropskou] [k]omisí a orgány pro hospodářskou soutěž členských států“, stanoví:

„1. Komise a orgány pro hospodářskou soutěž členských států uplatňují pravidla hospodářské soutěže [Unie] v úzké spolupráci.

[…]

5. Orgány pro hospodářskou soutěž členských států mohou konzultovat s Komisí jakýkoli případ, při němž se použije právo [Unie].

[…]“

Nařízení č. 330/2010

4 Nařízení č. 330/2010 pozbylo v souladu se svým čl. 10 druhým pododstavcem platnosti dne 31. května 2022.

5 Body 5 a 9 odůvodnění tohoto nařízení uváděly:

„(5) Je třeba omezit výhody blokové výjimky zavedené tímto nařízením na vertikální dohody, u kterých se lze s dostatečnou jistotou domnívat, že splňují podmínky uvedené v čl. 101 odst. 3 [SFEU].

[…]

(9) Nelze se domnívat, že při tržním podílu přesahujícím 30 % povedou vertikální dohody ve smyslu čl. 101 odst. 1 [SFEU] zpravidla k objektivním výhodám takové povahy a velikosti, které by vyvážily nevýhody, které tyto dohody znamenají pro hospodářskou soutěž. Zároveň se také nelze domnívat, že tyto vertikální dohody spadají pod čl. 101 odst. 1 Smlouvy nebo že nesplňují podmínky čl. 101 odst. 3 [SFEU].“

6 Článek 1 odst. 1 písm. a) uvedeného nařízení zněl:

„Pro účely tohoto nařízení se:

a) ‚vertikálními dohodami‘ rozumí dohody nebo jednání ve vzájemné shodě, jež byly uzavřeny mezi dvěma nebo více podniky, z nichž každý pro účely dohody nebo jednání ve vzájemné shodě jedná na různé úrovni výrobního nebo distribučního řetězce, a které se týkají podmínek, za kterých mohou strany nakupovat, prodávat nebo dále prodávat určité zboží nebo služby“.

7 Článek 2 téhož nařízení stanovil:

„1. Podle čl. 101 odst. 3 [SFEU] a s výhradou ustanovení tohoto nařízení se čl. 101 odst. 1 [SFEU] prohlašuje za nepoužitelný pro vertikální dohody.

Toto udělení výjimky se použije v míře, v jaké tyto dohody obsahují vertikální omezení.

[…]“

8 Článek 3 odst. 1 nařízení č. 330/2010 zněl takto:

„Výjimka podle článku 2 se použije za podmínky, že tržní podíl dodavatele nepřesahuje 30 % relevantního trhu, na kterém prodává smluvní zboží nebo služby, a tržní podíl kupujícího nepřesahuje 30 % relevantního trhu, na kterém nakupuje smluvní zboží nebo služby.“

Směrnice 2014/104/EU

9 Článek 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/104/EU ze dne 26. listopadu 2014 o určitých pravidlech upravujících žaloby o náhradu škody podle vnitrostátního práva v případě porušení právních předpisů členských států a Evropské unie o hospodářské soutěži (Úř. věst. 2014, L 349, s. 1), nadepsaný „Předmět a oblast působnosti“, stanoví:

„1. Tato směrnice stanoví určitá pravidla nezbytná k zajištění toho, aby všechny osoby, kterým byla způsobena škoda porušením právních předpisů o hospodářské soutěži ze strany podniku nebo sdružení podniků, mohly účinně uplatnit právo požadovat na takovém podniku nebo sdružení náhradu této škody v plné výši. Směrnice stanoví pravidla podporující nerušenou hospodářskou soutěž na vnitřním trhu a odstraňování překážek jeho řádného fungování zajištěním rovnocenné ochrany všech takto poškozených osob v celé Unii.

2. Tato směrnice stanoví pravidla koordinující prosazování pravidel hospodářské soutěže orgány pro hospodářskou soutěž a prosazování těchto pravidel v řízeních o žalobách o náhradu škody u vnitrostátních soudů.“

10 Článek 9 této směrnice, nadepsaný „Účinek vnitrostátních rozhodnutí“, zní:

„1. Členské státy zajistí, aby porušení právních předpisů o hospodářské soutěži konstatované konečným rozhodnutím vnitrostátního orgánu pro hospodářskou soutěž nebo odvolacího soudu bylo považováno za nevyvratitelné pro účely žaloby o náhradu škody podané u jejich vnitrostátních soudů podle článku 101 nebo 102 [SFEU] nebo podle vnitrostátních právních předpisů o hospodářské soutěži.

2. Členské státy zajistí, aby konečné rozhodnutí uvedené v odstavci 1 a vydané v jiném členském státě mohlo být v souladu s vnitrostátním právem předloženo vnitrostátním soudům alespoň jako důkaz prima facie o tom, že došlo k porušení právních předpisů o hospodářské soutěži, a aby případně mohlo být toto rozhodnutí posouzeno společně s dalšími důkazy, které strany předloží.

3. Tímto článkem nejsou dotčena práva a povinnosti vnitrostátních soudů podle článku 267 [SFEU].“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

11 Booking.com BV, společnost založená podle nizozemského práva se sídlem v Amsterdamu (Nizozemsko), byla založena v roce 1996 a nabízí celosvětové zprostředkovatelské služby pro rezervaci ubytování prostřednictvím provozování své on-line platformy booking.com. V jejích činnostech ji podporují dceřiné společnosti usazené v jiných členských státech, mimo jiné v Německu společnost Booking.com (Deutschland).

12 Společnost Booking.com není dodavatelem ani příjemcem ubytovacích služeb. Neurčuje ubytování ani příslušné ceny nabízené na své platformě, neboť tyto prvky definují ubytovací zařízení. Společnost Booking.com tedy na své platformě pouze propojuje ubytovací zařízení se zájemci o ubytování.

13 Služby poskytované prostřednictvím platformy provozované společností Booking.com jsou pro zájemce o ubytování bezplatné. Provizi platí hotelová zařízení společnosti Booking.com v případě, že zákazník provede rezervaci prostřednictvím této platformy a nezruší ji. Tato zařízení mohou nezávisle na uvedené platformě využívat alternativní prodejní kanály.

14 Při vstupu na německý trh v roce 2006 vkládala společnost Booking.com, podobně jako jiné platformy na rezervaci hotelového ubytování, rovněž označované jako „Online Travel Agency“ (on-line cestovní agentura, dále jen „OTA“), do všeobecných podmínek smluv s poskytovateli ubytování doložku o tzv. „široké paritě“. Podle této doložky nesměli tito poskytovatelé nabízet na vlastních prodejních kanálech nebo na prodejních kanálech provozovaných třetími osobami, včetně konkurenčních OTA, pokoje za cenu nižší než nabízenou na internetových stránkách společnosti Booking.com.

15 Rozhodnutím ze dne 20. prosince 2013 dospěl Bundeskartellamt (Spolkový úřad pro hospodářskou soutěž, Německo) v podstatě k závěru, že doložka o široké paritě používaná společností Hotel Reservation Service Robert Ragge GmbH (dále jen „HRS“), která je jednou z OTA působících na německém trhu, je v rozporu se zákazem kartelových dohod v unijním a německém právu a nařídil ukončení jejího používání.

16 V roce 2013 zahájil tento úřad také šetření týkající se doložky o široké paritě používané společností Booking.com, která byla obdobná doložce používané společností HRS.

17 Rozsudkem ze dne 9. ledna 2015 zamítl Oberlandesgericht Düsseldorf (Vrchní zemský soud v Düsseldorfu, Německo) žalobu podanou společností HRS proti rozhodnutí uvedeného úřadu ze dne 20. prosince 2013. Tento rozsudek, proti kterému nebyl podán žádný opravný prostředek, se stal konečným.

18 Od 1. července 2015 se společnost Booking.com ve vzájemné shodě s francouzským, italským a švédským orgánem pro hospodářskou soutěž zavázala, že ze svých všeobecných podmínek vypustí doložku o široké paritě a nahradí ji doložkou o tzv. „úzké paritě“, podle níž zákaz uložený poskytovatelům ubytování nabízet pokoje za lepší ceny, než jsou ceny nabízené na Booking.com, platí pouze pro nabídky na jejich vlastních prodejních kanálech.

19 [Ve znění opravy provedené usnesením ze dne 30. ledna 2025] V rozhodnutí ze dne 22. prosince 2015, přijatém po konzultaci s Komisí na základě čl. 11 odst. 4 nařízení č. 1/2003, měl Spolkový úřad pro hospodářskou soutěž za to, že taková doložka o úzké paritě je rovněž v rozporu se zákazem kartelových dohod v unijním a německém právu a nařídil společnosti

Booking.com, aby ji přestala používat. Tento úřad měl v podstatě za to, že takové doložky omezují hospodářskou soutěž jak na trhu poskytování ubytovacích služeb, tak na trhu poskytování on-line zprostředkovatelských služeb ze strany platforem poskytovatelům ubytovacích služeb. Uvedený úřad měl rovněž za to, že z důvodu významného podílu společnosti Booking.com na relevantním trhu nemohou být tyto doložky vyňaty na základě nařízení č. 330/2010 a že nejsou splněny ani podmínky pro uplatnění individuální výjimky podle čl. 101 odst. 3 SFEU.

20 Rozsudkem ze dne 4. června 2019 Oberlandesgericht Düsseldorf (Vrchní zemský soud v Düsseldorfu) částečně vyhověl stížnosti podané společností Booking.com proti uvedenému rozhodnutí ze dne 22. prosince 2015. Tento soud měl zejména za to, že doložka o úzké paritě sice omezuje hospodářskou soutěž, avšak jako vedlejší omezení ji lze považovat za nezbytnou k tomu, aby společnost Booking.com mohla obdržet spravedlivou odměnu za poskytování služeb. Bylo by nespravedlivé, kdyby se ubytovací zařízení zaregistrovala na rezervační platformě společnosti Booking.com, ale následně podněcovala zákazníky nabídkou lepších cen na svých internetových stránkách k tomu, aby provedli rezervaci přímo u nich. Podle uvedeného soudu představuje možnost ubytovacích zařízení převádět rezervace do vlastních rezervačních systémů dostatečný důvod, aby společnost Booking.com smluvně bránila těmto ubytovacím zařízením v aktivitách „parazitování“ (free riding). Podle téhož soudu nebylo možné považovat tuto doložku za ujednání v rozporu se zákazem kartelových dohod stanovenému ve vnitrostátním právu a čl. 101 odst. 1 SFEU.

21 V roce 2020 podalo Hotelverband Deutschland e.V., sdružení zastupující více než 2 600 hotelů, žalobu o náhradu škody proti společnosti Booking.com k Landgericht Berlin (Zemský soud v Berlíně, Německo) znějící na náhradu škody, kterou členové tohoto sdružení údajně utrpěli z důvodu doložek o cenové paritě.

22 Rozhodnutím ze dne 18. května 2021 Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr, Německo), ke kterému Spolkový úřad pro hospodářskou soutěž podal kasační opravný prostředek, zrušil rozhodnutí Oberlandesgericht Düsseldorf (Vrchní zemský soud v Düsseldorfu) ze dne 4. června 2019. Rozhodl, že doložka o úzké paritě citelně omezuje hospodářskou soutěž na trhu on-line platforem na rezervaci hotelového ubytování, jakož i na trhu hotelového ubytování. Takovou doložku nebylo možné kvalifikovat jako „vedlejší omezení“, neboť nebylo prokázáno, že v případě její neexistence by byla ohrožena rentabilita společnosti Booking.com. Na tuto doložku se nemohla vztahovat ani výjimka podle nařízení č. 330/2010 ani jakákoli jiná výjimka ze zákazu kartelových dohod v unijním a německém právu.

23 Dne 23. října 2020 podala společnost Booking.com k Rechtbank Amsterdam (soud v Amsterdamu), který je předkládajícím soudem v projednávané věci, návrh znějící na určení, že doložky o paritě, která používá, neporušují článek 101 SFEU a že žalovaným v původním řízení nevznikla v důsledku těchto doložek žádná škoda. Tyto žalované v původním řízení se v rámci vzájemné žaloby domáhaly toho, aby tento soud určil, že společnost Booking.com porušila článek 101 SFEU, a uložil jí náhradu škody za porušení článku 101 SFEU.

24 Podle předkládajícího soudu, který se v mezitímním rozsudku ze dne 26. října 2022 prohlásil za příslušný k rozhodnutí, vyvstává v první řadě otázka, zda doložky o cenové paritě jak široké, tak úzké, které jsou zahrnovány do smluv uzavíraných mezi OTA a přidruženými poskytovateli ubytování, musí být pro účely použití čl. 101 odst. 1 SFEU kvalifikovány jako „vedlejší omezení“.

25 Předkládající soud konstatuje, že Soudní dvůr se dosud nevyjádřil k otázce, zda takové doložky, na základě nichž on-line rezervační platforma brání poskytovatelům ubytování přidruženým k této platformě uplatňovat nižší ceny – podle konkrétního případu na všech prodejních kanálech nebo na některých jiných prodejních kanálech – než ceny nabízené na této platformě, mohou být jakožto vedlejší omezení vyňaty z působnosti zákazu kartelových dohod uvedeného v čl. 101 odst. 1 SFEU. Na tuto otázku přitom existují rozdílné odborné názory, což by mohlo vést k přijetí vzájemně si odporujících rozhodnutí.

26 Tento soud si klade v tomto ohledu otázku, zda by společnost Booking.com neměla mít možnost chránit se před riziky parazitování. Zejména z judikatury, které se dovolávají žalobkyně v původním řízení, vyplývá, že není nezbytné prokázat, že porušení smluvního omezení ohrožuje životaschopnost podniku, ale že stačí, aby byl podnik „ohrožen“. Je třeba rovněž uvést, že mezitím byly jak doložka o úzké paritě, tak doložka o široké paritě zakázány zákonem v Belgii, Francii, Itálii a Rakousku a že řízení, které v současnosti probíhá u Landgericht Berlin (Zemský soud v Berlíně), se týká téže otázky, jako je otázka, o kterou se jedná v tomto řízení.

27 V druhé řadě, pokud by bylo třeba mít za to, že sporné doložky o paritě nelze kvalifikovat jako „vedlejší omezení“, má předkládající soud za to, že pak vyvstává otázka, zda se na tyto doložky může vztahovat výjimka. Pro účely použití nařízení č. 330/2010 je přitom nezbytné vědět, jak vymezit relevantní výrobkový trh. V projednávané věci má předkládající soud za to, že způsob vymezení relevantního trhu, který má „vícestrannou“ povahu, je nejasný.

28 Za těchto okolností se Rechtbank Amsterdam (soud v Amsterdamu, Nizozemsko) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Musí být doložky o široké a úzké paritě kvalifikovány pro účely [použití] čl. 101 odst. 1 SFEU jako vedlejší omezení?

2) Jak musí být při použití nařízení [č.] 330/2010 vymezen relevantní trh, pokud se transakce uskutečňují prostřednictvím [OTA], na které ubytovací zařízení mohou nabízet ubytování a mohou navázat kontakt s cestujícími, kteří si prostřednictvím uvedené platformy mohou rezervovat ubytování?“

K přípustnosti žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

29 Přípustnost žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce byla zpochybněna ze tří důvodů.

30 V první řadě tato žádost nesplňuje podle žalovaných v původním řízení požadavky uvedené v článku 94 jednacího řádu Soudního dvora, neboť předkládající soud nepopsal přesně a úplně skutkový kontext, v němž jsou otázky položeny.

31 V tomto ohledu ze znění žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce jako celku vyplývá, že předkládající soud dostatečně vymezil skutkový a právní rámec, do něhož je zasazena žádost o výklad, aby zúčastněným stranám umožnil předložit vyjádření v souladu s článkem 23 statutu Soudního dvora Evropské unie a Soudnímu dvoru na uvedenou žádost užitečně odpovědět. Konkrétně tento soud jasně poukázal na rozhodnutí přijatá Spolkovým úřadem pro hospodářskou soutěž a německými soudy v rámci sporů mezi OTA a hotelovými zařízeními v Německu.

32 První důvod nepřípustnosti vznesený žalovanými v původním řízení je nutné tedy zamítnout.

33 V druhé řadě jak žalované v původním řízení, tak německá vláda tvrdí, že se žádost o rozhodnutí o předběžné otázce týká čistě hypotetických otázek, které nemají žádný vztah k původnímu řízení. Tvrdí, že problematikou, která tvoří základ předběžných otázek, se již zabýval Spolkový úřad pro hospodářskou soutěž v rozhodnutích ze dne 20. prosince 2013 a 22. prosince 2015 týkajících se doložek o široké paritě a doložek o úzké paritě, a sice rozhodnutích, která byla s konečnou platností potvrzena rozhodnutím Oberlandesgericht Düsseldorf (Vrchní zemský soud v Düsseldorfu) ze dne 9. ledna 2015 a rozhodnutím Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr) ze dne 18. května 2021. Přitom zejména vzhledem k tomu, že předkládající soud by měl podle ustanovení článku 9 směrnice 2014/104 zohlednit tato rozhodnutí a tyto rozsudky, je třeba si klást otázku, zda je nutné položit tyto předběžné otázky.

34 V této souvislosti je třeba připomenout, že je pouze na vnitrostátním soudu, který rozhoduje spor a musí nést odpovědnost za soudní rozhodnutí, které bude vydáno, aby posoudil s ohledem na konkrétní okolnosti věci jak nezbytnost rozhodnutí o předběžné otázce pro vydání svého rozsudku, tak relevanci otázek, které klade Soudnímu dvoru. Jestliže se tedy položené otázky týkají výkladu normy unijního práva, je Soudní dvůr v zásadě povinen rozhodnout (rozsudky ze dne 9. července 2020, Santen, C-673/18, EU:C:2020:531, bod 26 a citovaná judikatura, a ze dne 6. října 2021, Sumal, C-882/19, EU:C:2021:800, bod 27).

35 Z toho vyplývá, že jelikož k otázkám týkajícím se unijního práva se váže domněnka relevance, Soudní dvůr smí rozhodnutí o předběžné otázce položené vnitrostátním soudem odmítnout pouze tehdy, pokud je zjevné, že žádaný výklad unijní normy nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení, jedná se o hypotetický problém nebo Soudní dvůr nedisponuje skutkovými nebo právními poznatky nezbytnými pro užitečnou odpověď na otázky, které jsou mu položeny (rozsudky ze dne 9. července 2020, Santen, C-673/18, EU:C:2020:531, bod 27 a citovaná judikatura, a ze dne 6. října 2021, Sumal, C-882/19, EU:C:2021:800, bod 28).

36 V projednávané věci tomu tak není. Výsledek sporu v původním řízení bude zcela zjevně záviset na odpovědi Soudního dvora na položené otázky.

37 V tomto ohledu ze spisu, který má Soudní dvůr k dispozici, vyplývá, že původní řízení podle všeho částečně spadá do působnosti směrnice 2014/104, jak je vymezena v jejím článku 1. S výhradou ověření, která musí provést předkládající soud, se totiž hlavní žaloba a vzájemná žaloba, které mu byly předloženy, týkají nejen otázky, zda dotčené doložky o paritě porušují článek 101 SFEU, ale rovněž otázky, zda odpovědnost žalobkyň v původním řízení za škodu, která údajně vznikla žalovaným v původním řízení, může vzniknout v důsledku takových doložek.

38 Článek 9 odst. 2 směrnice 2014/104 přitom stanoví, že je-li u soudů členského státu podána žaloba o náhradu škody z důvodu porušení právních předpisů o hospodářské soutěži, členské státy zajistí, aby konečná rozhodnutí vnitrostátního orgánu pro hospodářskou soutěž nebo odvolacího soudu jiného členského státu mohla být předložena jako důkaz prima facie o porušení právních předpisů o hospodářské soutěži.

39 Z toho vyplývá, že i za předpokladu, že by měl předkládající soud skutečně rozhodnout o žalobě o náhradu škody spadající do působnosti této směrnice, což musí určit předkládající soud, není tento soud nutně vázán zjištěními týkajícími se doložek o cenové paritě, která jsou obsažena v rozhodnutích Spolkového úřadu pro hospodářskou soutěž nebo pozdějších rozhodnutích

německých soudů. Skutečnost, že tato rozhodnutí mohou představovat důkaz prima facie o existenci protiprávního jednání, nezpůsobuje tedy nepřípustnost žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce.

40 Pokud jde o otázku, zda a v jakém rozsahu mohou mít konečná rozhodnutí přijatá v Německu dopad na posouzení souladu sporných doložek o paritě, které bude muset provést vnitrostátní soud, je třeba připomenout, že čl. 9 odst. 3 směrnice 2014/104 jasně uvádí, že ustanoveními odstavců 1 a 2 tohoto článku „nejsou dotčena práva a povinnosti vnitrostátních soudů podle článku 267 [SFEU]“.

41 Nic ani nenasvědčuje tomu, jak uvádí bod 29 rozsudku ze dne 16. prosince 1981, Foglia (244/80, EU:C:1981:302), že by účastníci řízení využili toho řízení pro jiný účel, než pro který bylo toto řízení stanoveno. I za předpokladu, že by předložení věci předkládajícímu soudu žalobkyněmi v původním řízení mělo v konečném důsledku za cíl postavit se proti konečným rozhodnutím přijatým v Německu, ve kterých byly tyto doložky považovány za v rozporu s článkem 101 SFEU, Soudnímu dvoru přísluší, aby za účelem ověření vlastní pravomoci zkoumal podmínky, za kterých se na něj vnitrostátní soud obrátil, pouze za výjimečných okolností.

42 Není tedy zjevné, že výklad ustanovení uvedených v předběžných otázkách nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení nebo se jedná o hypotetický problém.

43 Druhý důvod nepřípustnosti je proto nutné rovněž zamítnout.

44 Zatřetí žalované v původním řízení a německá vláda mají za to, že žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se netýká „výkladu“ Smluv a aktů sekundárního práva ve smyslu článku 267 SFEU, ale ve skutečnosti se týká „uplatňování“ ustanovení unijního práva. Na otázku, zda doložky o cenové paritě představují vedlejší omezení, na která se nevztahuje čl. 101 odst. 1 SFEU, nelze totiž odpovědět abstraktně a nezávisle na skutkovém, právním a hospodářském kontextu, ve kterém se uplatňují. Vymezení relevantního výrobkového trhu není právním pojmem, ale vyžaduje spíše skutkové posouzení.

45 V tomto ohledu je třeba připomenout, že článek 267 SFEU neopravňuje Soudní dvůr k tomu, aby aplikoval pravidla unijního práva na určitý případ, nýbrž pouze k tomu, aby se vyjádřil k výkladu Smluv a aktů přijatých unijními orgány, institucemi nebo jinými subjekty Unie. Soudnímu dvoru tak nepřísluší, aby zjišťoval skutečnosti, které vedly ke sporu, a vyvodil z nich důsledky pro rozhodnutí, které má vydat předkládající soud, ani vykládal dané vnitrostátní právní a správní předpisy (rozsudek ze dne 14. května 2020, Bouygues travaux publics a další, C-17/19, EU:C:2020:379, body 51 a 52).

46 Soudní dvůr však může v rámci soudní spolupráce zavedené tímto článkem na základě okolností uvedených ve spise poskytnout vnitrostátnímu soudu prvky výkladu unijního práva, které by mohly být pro tento soud užitečné při posuzování účinků toho či onoho ustanovení uvedeného práva [rozsudek ze dne 6. října 2021, W.Ż. (Kolegium pro mimořádnou kontrolu a věci veřejné Nejvyššího soudu – Jmenování), C-487/19, EU:C:2021:798, bod 133 a citovaná judikatura].

47 Soudní dvůr, kterému byly konkrétně předloženy žádosti týkající se kvalifikace jednání podniku s ohledem na ustanovení unijního práva v oblasti hospodářské soutěže, zejména článku 101 SFEU, rozhodl, že i když přísluší předkládajícímu soudu, aby s konečnou platností posoudil, zda je účelem dotčené dohody s ohledem na všechny relevantní skutečnosti, jimiž se vyznačuje situace v původním řízení, jakož i hospodářský a právní kontext, do kterého tato situace

zapadá, omezení hospodářské soutěže, může nicméně na základě informací obsažených ve spise, který má k dispozici, podat upřesnění, jejichž cílem je předkládajícímu soudu poskytnout vodítko při jeho výkladu, aby mohl rozhodnout spor (viz zejména rozsudky ze dne 18. listopadu 2021, Visma Enterprise, C-306/20, EU:C:2021:935, body 51 a 52, jakož i citovaná judikatura, a ze dne 29. června 2023, Super Bock Bebidas, C-211/22, EU:C:2023:529, body 28 a 29).

48 Z toho vyplývá, že nelze přijmout ani třetí důvod nepřípustnosti.

49 Ze všech výše uvedených úvah vyplývá, že žádost o rozhodnutí o předběžné otázce je přípustná.

K předběžným otázkám

K první otázce

50 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 101 odst. 1 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že doložky o paritě jak široké, tak úzké zahrnované do dohod uzavíraných mezi on-line platformami na rezervaci hotelového ubytování a poskytovateli ubytovacích služeb jsou vyňaty z působnosti tohoto ustanovení z důvodu, že jsou ve vztahu k uvedeným dohodám vedlejšími ujednáními.

51 Podle ustálené judikatury platí, že pokud se na transakci nebo určitou činnost nevztahuje zásada zákazu stanovená v čl. 101 odst. 1 SFEU, jelikož neovlivňuje hospodářskou soutěž nebo na ni má pozitivní účinek, nevztahuje se uvedená zásada zákazu ani na omezení obchodní samostatnosti jednoho nebo více účastníků této transakce nebo činnosti, je-li toto omezení objektivně nezbytné k provedení uvedené transakce nebo činnosti a je přiměřené cílům této transakce nebo činnosti (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 11. září 2014, MasterCard a další v. Komise, C-382/12 P, EU:C:2014:2201, bod 89; ze dne 23. ledna 2018, F. Hoffmann-La Roche a další, C-179/16, EU:C:2018:25, bod 69, a ze dne 26. října 2023, EDP – Energias de Portugal a další, C-331/21, EU:C:2023:812, bod 88).

52 Pokud by tedy oddělením takového omezení od hlavní transakce nebo činnosti došlo k ohrožení její existence nebo jejích cílů, je třeba slučitelnost tohoto omezení s článkem 101 SFEU přezkoumat společně se slučitelností hlavní transakce nebo činnosti, k níž přísluší, a to i v případě, že se na první pohled může totéž omezení posuzované samostatně jevit jako omezení, na něž se vztahuje zásada zákazu podle čl. 101 odst. 1 SFEU (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 11. září 2014, MasterCard a další v. Komise, C-382/12 P, EU:C:2014:2201, bod 90; ze dne 23. ledna 2018, F. Hoffmann-La Roche a další, C-179/16, EU:C:2018:25, bod 70, a ze dne 26. října 2023, EDP – Energias de Portugal a další, C-331/21, EU:C:2023:812, bod 89).

53 K tomu, aby omezení mohlo být kvalifikováno jako „vedlejší“, je třeba zaprvé zjistit, jestli by hlavní transakci, která nemá protisoutěžní povahu, nebylo možné bez dotčeného omezení uskutečnit. Skutečnost, že by tuto transakci bez dotčeného omezení bylo možno provést jen obtížně nebo by byla méně zisková, nelze považovat za skutečnost, která tomuto omezení propůjčuje „objektivně nezbytnou“ povahu, jež je nutná k tomu, aby mohlo být považováno za „vedlejší“. Takový výklad by se totiž rovnal rozšiřování tohoto pojmu na omezení, která nejsou zcela nezbytná k provedení hlavní transakce. Takový výsledek by narušoval užitečný účinek zákazu stanoveného v čl. 101 odst. 1 SFEU (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 11. září 2014, MasterCard a další v. Komise,

C-382/12 P, EU:C:2014:2201, bod 91; ze dne 23. ledna 2018, F. Hoffmann-La Roche a další, C-179/16, EU:C:2018:25, bod 71, a ze dne 26. října 2023, EDP – Energias de Portugal a další, C-331/21, EU:C:2023:812, bod 90).

54 Zadruhé je třeba případně zkoumat přiměřenost dotčeného omezení ve vztahu k cílům sledovaným touto transakcí. K vyvrácení vedlejšího charakteru omezení mohou Komise a vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž zkoumat, zda existují realistické alternativy omezující hospodářskou soutěž v menší míře než dotčené omezení. Tyto alternativy se neomezují na situaci, jež by nastala v případě neexistence dotčeného omezení, ale mohou zahrnout i další srovnávací hypotézy vycházející zejména z realistických situací, jež by mohly nastat v případě neexistence uvedeného omezení (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 11. září 2014, MasterCard a další v. Komise, C-382/12 P, EU:C:2014:2201, body 107 až 111).

55 Je nutné upřesnit, že je třeba rozlišovat mezi pojmem „vedlejší omezení“, jak je analyzován v rámci čl. 101 odst. 1 SFEU, a výjimkou založenou na čl. 101 odst. 3 SFEU. Na rozdíl od posledně uvedené výjimky nevyžaduje podmínka objektivní nezbytnosti, aby bylo možné omezení kvalifikovat jako „vedlejší“ pro účely uplatnění čl. 101 odst. 1 SFEU, vyvážení prosoutěžních a protisoutěžních aspektů dohody. K tomuto vyvážení může totiž dojít pouze v rámci čl. 101 odst. 3 SFEU (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 11. září 2014, MasterCard a další v. Komise, C-382/12 P, EU:C:2014:2201, bod 93).

56 V projednávaném případě je v zásadě pouze na předkládajícím soudu, aby s přihlédnutím ke všem skutkovým okolnostem, které mu byly předloženy, určil, zda jsou splněny podmínky umožňující prokázat existenci vedlejšího omezení. Předkládající soud může v souladu s čl. 9 odst. 2 směrnice 2014/104 přihlédnout zejména ke konečným rozhodnutím vnitrostátního orgánu pro hospodářskou soutěž nebo odvolacího soudu, pokud k němu byla podána žaloba spadající do oblasti působnosti této směrnice vymezené v jejím čl. 1 odst. 2.

57 Soudní dvůr je však oprávněn poskytnout předkládajícímu soudu informace, které mu budou sloužit jako vodítko při posuzování objektivní nezbytnosti omezení ve vztahu k hlavní transakci.

58 Takové posouzení má totiž na rozdíl od posouzení požadovaného v rámci vyvážení prosoutěžních a protisoutěžních účinků dohody pro účely použití čl. 101 odst. 3 SFEU relativně obecný a abstraktní charakter, který nevyžaduje čistě skutkové posouzení.

59 V první řadě hlavní transakce dotčená v projednávané věci, a sice poskytování on-line služeb rezervace hotelového ubytování platformami, jako je Booking.com, měla podle všeho neutrální, či dokonce pozitivní účinek na hospodářskou soutěž. Tyto služby vedou k významnému zvýšení efektivity tím, že umožňují spotřebitelům přístup k široké škále nabídek ubytování a jednoduché a rychlé srovnávání těchto nabídek podle různých kritérií na straně jedné a poskytovatelům ubytování zvýšit jejich viditelnost, a tím zvýšit počet potenciálních zákazníků na straně druhé.

60 V druhé řadě však není prokázáno, že doložky o cenové paritě jsou objektivně nezbytné k uskutečnění této hlavní transakce a že jsou přiměřené cíli sledovanému touto transakcí.

61 Pokud jde v tomto ohledu o doložky o široké paritě, které partnerským hoteliérům zařazeným do nabídky rezervační platformy zakazují nabízet na vlastních prodejních kanálech nebo na prodejních kanálech provozovaných třetími osobami pokoje za cenu nižší, než je cena nabízená

na uvedené platformě, nejsou podle všeho pro hlavní transakci, která spočívá v poskytování on-line služeb rezervace hotelového ubytování, objektivně nezbytné ani přiměřené cíli, který sleduje.

62 Neexistuje totiž žádná inherentní souvislost mezi trváním hlavní činnosti platformy na rezervaci hotelového ubytování a zavedením takových doložek, které zjevně mají citelné omezující účinky. Takové doložky s sebou nesou vedle skutečnosti, že mohou omezit hospodářskou soutěž mezi různými platformami na rezervaci hotelového ubytování, riziko vytlačení z trhu malých platforem a nově příchozích platforem.

63 Za okolností věci v původním řízení platí totéž pro doložky o úzké paritě, které partnerským poskytovatelům ubytování pouze zakazují nabízet veřejnosti na vlastních on-line kanálech nocleh za nižší cenu, než je cena nabízená na platformě na rezervaci hotelového ubytování. I když posledně uvedené doložky mají prima facie menší omezující účinek na hospodářskou soutěž a jejich cílem je čelit riziku parazitování, na které poukazuje ve věci v původním řízení zejména společnost Booking.com, nejsou podle všeho objektivně nezbytné k zajištění hospodářské životaschopnosti platformy na rezervaci hotelového ubytování.

64 Je pravda, že v rámci původního řízení bylo předloženo tvrzení, že cílem doložek o paritě je zabránit poskytovatelům ubytování jednak v tom, aby nekalým způsobem a bez protiplnění využívali služby a zviditelnění nabízené platformou na rezervaci hotelového ubytování, a jednak nemožnosti amortizovat investice vynaložené na vývoj funkcí vyhledávání a srovnávání této platformy.

65 Jak přitom vyplývá z judikatury připomenuté v bodě 55 tohoto rozsudku, použití pojmu „vedlejší omezení“, který určuje, zda lze omezení vyjmout ze zákazu stanoveného v čl. 101 odst. 1 SFEU, nesmí vést ke směšování podmínek formulovaných judikaturou ke kvalifikaci omezení pro účely použití čl. 101 odst. 1 SFEU za vedlejší a kritéria nezbytného charakteru vyžadovaného podle čl. 101 odst. 3 SFEU k tomu, aby se na zakázané omezení mohla uplatnit výjimka.

66 Z judikatury citované v bodech 51 až 55 tohoto rozsudku totiž vyplývá, že se při zkoumání objektivní nezbytnosti omezení ve vztahu k hlavní transakci nejedná o analýzu, zda je takové omezení s ohledem na situaci hospodářské soutěže na relevantním trhu vyžadováno k zajištění obchodního úspěchu hlavní transakce, ale o určení, zda je sporné omezení ve zvláštním rámci této transakce nezbytné k uskutečnění uvedené transakce.

67 Kvalifikaci omezení jako „vedlejšího“, které se vymyká zákazu stanovenému v čl. 101 odst. 1 SFEU, připustil totiž Soudní dvůr pouze v případech, kdy bylo uskutečnění hlavní transakce v případě neexistence takového omezení nutně ohroženo. Jako „vedlejší omezení“ tedy bylo možné kvalifikovat pouze ta omezení, která byla samotnou podstatou nezbytná k tomu, aby hlavní transakce mohla být v každém případě uskutečněna.

68 Tak tomu bylo ve věci, v níž byl vydán rozsudek ze dne 11. července 1985, Remia a další v. Komise (42/84, EU:C:1985:327, body 19 a 20), v němž měl Soudní dvůr za to, že konkurenční doložka je objektivně nezbytná k uskutečnění převodu podniků, neboť v případě, že by prodávající a kupující zůstali po převodu v konkurenčním postavení, nebylo by podle všeho možné dohodu o převodu podniku bez existence takové doložky uskutečnit. Soudní dvůr měl totiž za to, že prodávající, který velmi dobře zná zvláštnosti převáděného podniku, by si zachoval možnost získat si bezprostředně po převodu svou původní klientelu a učinit tak tento podnik neživotaschopným.

69 Tak tomu bylo i v případě některých omezení, o která se jednalo ve věci, v níž byl vydán rozsudek ze dne 28. ledna 1986, Pronuptia de Paris (161/84, EU:C:1986:41). V tomto rozsudku měl Soudní dvůr za to, že ujednání distribučních franšízových smluv, která jsou nezbytná pro fungování franšízingového systému, nepředstavují omezení hospodářské soutěže. Tak tomu bylo v případě ujednání, která bránila tomu, aby z předaného know-how a podpory poskytované ze strany franšízora měli prospěch konkurenti. Stejně tak ujednání upravovala kontrolu nezbytnou k zachování identity a dobré pověsti franšízové sítě symbolizované značkou franšízora (body 16 a 17 uvedeného rozsudku).

70 Soudní dvůr rovněž v rozsudku ze dne 19. dubna 1988, Erauw-Jacquery (27/87, EU:C:1988:183, bod 11), rozhodl, že ujednání vložené do dohody o množení a prodeji osiva, jejíž jednou ze stran je držitel určitých odrůdových práv nebo jeho zplnomocněný zástupce, které zakazuje oprávněnému uživateli prodávat a vyvážet základní osivo, je slučitelné s čl. 85 odst. 1 Smlouvy o ES (nyní čl. 101 odst. 1 SFEU), když je nezbytné k tomu, aby držiteli odrůdových práv umožnilo vybrat licencované obchodníky-pěstitele.

71 Soudní dvůr měl dále v rozsudcích ze dne 15. prosince 1994, DLG (C-250/92, EU:C:1994:413, bod 45), jakož i ze dne 12. prosince 1995, Oude Luttikhuis a další (C-399/93, EU:C:1995:434, bod 20), za to, že na určitá omezení uložená členům nákupního družstva nebo zemědělské družstevní společnosti, jako jsou omezení, která jim zakazují účastnit se jiných forem organizované spolupráce přímo konkurující tomuto družstvu nebo společnosti, nebo omezení, která stanoví režim odchodného, se nevztahuje zákaz stanovený nyní v čl. 101 odst. 1 SFEU, zejména proto, že dotčená ustanovení stanov se omezují na to, co je nezbytné k zajištění řádného fungování dotčeného družstva a k posílení jeho smluvní síly ve vztahu k výrobcům a producentům.

72 V projednávaném případě okolnost, že absence doložek o cenové paritě vyžadovaných platformou na rezervaci hotelového ubytování by mohla mít případně negativní důsledky na rentabilitu služeb nabízených touto platformou, sama o sobě neznamená, že tyto doložky musí být považovány za objektivně nezbytné. Taková okolnost, pokud by byla prokázána, se podle všeho vztahuje k obchodnímu modelu on-line rezervační platformy, která se zejména rozhodla omezit výši provizí, které mají zaplatit přidružení poskytovatelé ubytovacích služeb, aby zvýšila objem nabídek prezentovaných na této platformě, a posílila tak vyvolávané nepřímé síťové efekty.

73 Proto skutečnost, za předpokladu, že bude prokázána, že doložky o cenové paritě jsou určeny k boji proti případnému parazitování a jsou nezbytné k zaručení zvýšení efektivity nebo k zajištění obchodního úspěchu hlavní transakce, neumožňuje kvalifikaci těchto doložek jako „vedlejších omezení“ ve smyslu čl. 101 odst. 1 SFEU. Tuto skutečnost lze zohlednit pouze v rámci použití čl. 101 odst. 3 SFEU.

74 Zkoumání, zda je omezení ve vztahu k hlavní transakci objektivně nezbytné, může být založeno, i když je relativně abstraktní povahy, zejména na srovnávací analýze umožňující zkoumat způsob, jakým by on-line zprostředkovatelské služby fungovaly v případě neexistence doložky o paritě (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 11. září 2014, MasterCard a další v. Komise, C-382/12 P, EU:C:2014:2201, bod 164). Ze skutečností obsažených ve spise, který má Soudní dvůr k dispozici, přitom vyplývá, že ačkoliv byly doložky o paritě jak široké, tak úzké v několika členských státech zakázány, poskytování služeb společností Booking.com nebylo ohroženo.

75 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na první otázku odpovědět tak, že čl. 101 odst. 1 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že doložky o cenové paritě jak široké, tak úzké zahrnované do dohod uzavíraných mezi on-line platformami na rezervaci hotelového ubytování a poskytovateli ubytovacích služeb nejsou vyňaty z působnosti tohoto ustanovení z důvodu, že jsou ve vztahu k uvedeným dohodám vedlejšími ujednáními.

K druhé otázce

76 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, jakým způsobem je třeba pro účely použití čl. 3 odst. 1 nařízení č. 330/2010 vymezit relevantní výrobkový trh v situaci, kdy platforma na rezervaci hotelového ubytování vystupuje jako zprostředkovatel transakcí uzavíraných mezi poskytovateli ubytovacích služeb a spotřebiteli.

77 Podle čl. 3 odst. 1 nařízení č. 330/2010 se výjimka podle článku 2 tohoto nařízení použije za podmínky, že tržní podíl dodavatele nepřesahuje 30 % relevantního trhu, na kterém prodává smluvní zboží nebo služby, a tržní podíl kupujícího nepřesahuje 30 % relevantního trhu, na kterém nakupuje smluvní zboží nebo služby.

78 Cílem prahové hodnoty tržního podílu uvedené v tomto ustanovení je, jak potvrzuje bod 5 odůvodnění tohoto nařízení, omezit výhody blokové výjimky zavedené uvedeným nařízením na vertikální dohody, u kterých se lze s dostatečnou jistotou domnívat, že splňují podmínky uvedené v čl. 101 odst. 3 SFEU. Jak uvádí bod 9 odůvodnění téhož nařízení, nelze se domnívat, že při tržním podílu přesahujícím 30 % povedou vertikální dohody ve smyslu čl. 101 odst. 1 Smlouvy zpravidla k objektivním výhodám takové povahy a velikosti, které by vyvážily nevýhody, které tyto dohody znamenají pro hospodářskou soutěž.

79 Předkládající soud vycházel v tomto ohledu z předpokladu, že omezení hospodářské soutěže vyvolaná dotčenými doložkami o cenové paritě jsou součástí „vertikální dohody“, přičemž takové dohody jsou podle čl. 1 odst. 1 písm. a) nařízení č. 330/2010 vymezeny jako „dohody nebo jednání ve vzájemné shodě, jež byly uzavřeny mezi dvěma nebo více podniky, z nichž každý pro účely dohody nebo jednání ve vzájemné shodě jedná na různé úrovni výrobního nebo distribučního řetězce, a které se týkají podmínek, za kterých mohou strany nakupovat, prodávat nebo dále prodávat určité zboží nebo služby“.

80 Soudní dvůr je tedy žádán pouze o poskytnutí vodítek k výkladu, které je třeba zohlednit pro účely vymezení relevantního trhu, jedná-li se jako ve věci v původním řízení o on-line zprostředkovatelské služby, přičemž je třeba upřesnit, že takové vymezení, které vyžaduje zohlednění podmínek hospodářské soutěže, jakož i struktury poptávky a nabídky na dotyčném trhu, je z velké části závislé na důkladném skutkovém přezkumu, který může provést pouze předkládající soud. To platí tím spíše, že předkládající soud poskytl Soudnímu dvoru jen málo informací, a že Soudní dvůr není proto schopen přesně vymezit relevantní výrobkový trh.

81 Jak je uvedeno v bodě 2 sdělení Komise o definici relevantního trhu pro účely práva hospodářské soutěže Společenství z roku 1997 (Úř. věst. 1997, C 372, s. 5), tak v bodě 6 revidovaného sdělení Komise z roku 2024 o vymezení relevantního trhu pro účely práva Unie v oblasti hospodářské soutěže (Úř. věst. 2024, C 1645, s. 1), vymezení trhu umožňuje určit a vymezit hranice hospodářské soutěže mezi dotčenými podniky.

82 Pokud jde o výrobkový trh, o který jako jediný jde v rámci projednávané otázky, z judikatury Soudního dvora vyplývá, že z pojmu „relevantní trh“ vyplývá, že účinná hospodářská soutěž může existovat mezi výrobky nebo službami, které jsou jeho součástí, což předpokládá dostatečný stupeň zaměnitelnosti pro účely téhož použití mezi všemi výrobky nebo službami, které jsou součástí téhož trhu. Zaměnitelnost či zastupitelnost se neposuzuje pouze ve vztahu k objektivním charakteristikám dotčených výrobků a služeb. Je třeba rovněž zohlednit podmínky hospodářské soutěže a strukturu poptávky a nabídky na trhu [rozsudky ze dne 23. ledna 2018, F. Hoffmann-La Roche a další, C-179/16, EU:C:2018:25, bod 51 a citovaná judikatura, a ze dne 30. ledna 2020, Generics (UK) a další, C-307/18, EU:C:2020:52, bod 129].

83 V projednávané věci se předkládající soud snaží v konečném důsledku zjistit, zda je – jak bylo rozhodnuto v rámci řízení zahájených v Německu – relevantním výrobkovým trhem pro účely uplatnění prahové hodnoty tržního podílu stanovené nařízením č. 330/2010 „trh platforem s hotelovým ubytováním“, který je vymezen jako trh, na kterém on-line platformy s hotelovým ubytováním nabízejí zprostředkovatelské služby poskytovatelům ubytování, nebo zda je relevantní trh širší než trh portálů pro hotelové rezervace.

84 V tomto ohledu lze, jak uvádí bod 95 revidovaného sdělení citovaného v bodě 81 tohoto rozsudku, v případě vícestranných platforem vymezit relevantní výrobkový trh pro výrobky nebo služby (či obojí) nabízené platformou jako celek tak, aby zahrnoval všechny skupiny (nebo více skupin) uživatelů, nebo také samostatné (i když vzájemně související) relevantní výrobkové trhy pro výrobky nebo služby (či obojí) nabízené na každé straně platformy. V závislosti na okolnostech daného případu může být vhodnější vymezit samostatné trhy, pokud na různých stranách platformy existují významné rozdíly v možnostech substituce. Za účelem určení, zda takové rozdíly existují, lze vzít v úvahu takové faktory, jako je skutečnost, zda se podniky nabízející zastupitelné výrobky nebo služby pro každou skupinu uživatelů liší, stupeň diferenciace výrobků nebo služeb na každé straně (nebo jeho vnímání každou skupinou uživatelů), faktory chování, jako jsou rozhodnutí o homingu přijatá každou skupinou uživatelů, a povaha platformy.

85 K určení tržního podílu společnosti Booking.com jakožto poskytovatele on-line zprostředkovatelských služeb poskytovatelům ubytovacích služeb pro účely použití čl. 3 odst. 1 nařízení č. 330/2010 je tedy třeba zkoumat, zda jiné druhy zprostředkovatelských služeb a jiné prodejní kanály mohou zastoupit tyto zprostředkovatelské služby z hlediska poptávky po těchto zprostředkovatelských službách ze strany poskytovatelů ubytovacích služeb na straně jedné a ze strany koncových zákazníků na straně druhé.

86 Předkládající soud tedy musí za účelem určení relevantního trhu ověřit, zda konkrétně existuje zastupitelnost mezi on-line zprostředkovatelskými službami a jinými prodejními kanály, nezávisle na skutečnosti, že tyto kanály mají odlišné charakteristiky a nenabízejí stejné funkce vyhledávání a srovnávání nabídek hotelových služeb.

87 Z tohoto hlediska přísluší předkládajícímu soudu, aby zohlednil všechny skutečnosti, které mu byly předloženy.

88 V projednávané věci je třeba uvést, že v rámci řízení zahájených v Německu, která jsou základem projednávané věci, Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr) v rozhodnutí ze dne 18. května 2021 potvrdil posouzení provedená jak Oberlandesgericht Düsseldorf (Vrchní zemský soud v Düsseldorfu), tak Spolkovým úřadem pro hospodářskou soutěž pro účely vymezení relevantního trhu. Potvrdil tak závěr, že relevantním výrobkovým trhem pro účely uplatnění

prahové hodnoty tržního podílu podle nařízení č. 330/2010 je trh platforem s hotelovým ubytováním, který je vymezen jako trh, na kterém on-line platformy s hotelovým ubytováním nabízejí poskytovatelům ubytování zprostředkovatelské služby.

89 I když se posouzení Spolkového úřadu pro hospodářskou soutěž a odvolacích soudů v Německu ohledně vymezení relevantního výrobkového trhu pro účely použití nařízení č. 330/2010 netýkají stricto sensu konečných rozhodnutí konstatujících porušení práva hospodářské soutěže, která lze v souladu s čl. 9 odst. 2 směrnice 2014/104 předložit vnitrostátním soudům přinejmenším jako důkaz prima facie o porušení, nic to nemění na tom, že tato posouzení, pokud se týkají téhož zeměpisného trhu, patří mezi zvláště relevantní prvky kontextu.

90 Přísluší však předkládajícímu soudu, aby určil, zda takové vymezení trhu, které zohledňuje zvláštní charakteristiky „smluvních služeb“ nabízených OTA jak z hlediska poskytovatelů ubytování, tak z hlediska koncových zákazníků, není stiženo žádnou chybou v analýze, nebo zda není založeno na chybných zjištěních.

91 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na druhou otázku odpovědět tak, že čl. 3 odst. 1 nařízení č. 330/2010 musí být vykládán v tom smyslu, že v situaci, kdy on-line platforma na rezervaci hotelového ubytování vystupuje jako zprostředkovatel v transakcích uzavíraných mezi ubytovacími zařízeními a spotřebiteli, vyžaduje vymezení relevantního trhu pro účely uplatnění prahových hodnot podílů na trhu, uvedených v tomto ustanovení, konkrétní posouzení zastupitelnosti on-line zprostředkovatelských služeb jinými prodejními kanály z hlediska nabídky a poptávky.

K nákladům řízení

92 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (druhý senát) rozhodl takto:

1) Článek 101 odst. 1 SFEU

musí být vykládán v tom smyslu, že

doložky o paritě jak široké, tak úzké zahrnované do dohod uzavíraných mezi on-line platformami na rezervaci hotelového ubytování a poskytovateli ubytovacích služeb nejsou vyňaty z působnosti tohoto ustanovení z důvodu, že jsou ve vztahu k uvedeným dohodám vedlejšími ujednáními.

2) Článek 3 odst. 1 nařízení Komise (EU) č. 330/2010 ze dne 20. dubna 2010 o použití čl. 101 odst. 3 [SFEU] na kategorie vertikálních dohod a jednání ve vzájemné shodě

musí být vykládán v tom smyslu, že

v situaci, kdy on-line platforma na rezervaci hotelového ubytování vystupuje jako zprostředkovatel v transakcích uzavíraných mezi ubytovacími zařízeními a spotřebiteli,

vyžaduje vymezení relevantního trhu pro účely uplatnění prahových hodnot podílů na trhu uvedených v tomto ustanovení konkrétní posouzení zastupitelnosti on-line zprostředkovatelských služeb jinými prodejními kanály z hlediska nabídky a poptávky.

Podpisy